

FYLKESMANNEN I OSLO OG AKERSHUS
Postboks 8111 Dep.
0032 OSLO

Deres ref.:
Vår ref.: 18/4029-3
Saksbehandler: Wenche Dahl Elde
Dato: 19.02.2018

Lovfortolkning - helse- og omsorgstjenesteloven § 10-2 - beregning av tilbakeholdstid

Det vises til e.post av 10. oktober 2016 hvor det tas opp en problemstilling vedrørende beregning av tilbakeholdstid etter helse- og omsorgstjenesteloven § 10-2.

Etter helse- og omsorgstjenesteloven (hol.) § 10-2 kan pasienten holdes tilbake på institusjon «i opptil tre måneder». Spørsmålet som stilles er om fravær fra institusjonen i denne perioden på grunn av rømming kan føre til tilsvarende forlengelse av den totale oppholdstiden.

Helsedirektoratets vurdering

Spørsmålet er ikke direkte regulert i loven eller forskrift 2016-08-26 om rettigheter og tvang i rusinstitusjon. Helsedirektoratet har utgitt en Veileder om tvangstiltak overfor personer med rusmiddelproblemer etter hol. kapittel 10, som erstattet tidligere «Handlingsveileder i bruk av tvang overfor rusmiddelmisbrukere etter sosialtjenesteloven §§ 6-2, 6-2a og 6-3», I-0965/2000.

I veilederen omtales lengden på oppholdet etter hol. § 10-2 i punkt 4.3.4, hvor det presiseres at tre måneder er en lengstetid. Utover dette kommenteres ikke den nærmere beregningen.

Vi er kjent med at det i en tidligere fortolkning (rundskriv IS-28/95 fra daværende Sosial- og helsedepartementet) ble lagt til grunn at fristen stoppet å løpe de dagene pasienten var på rømmen, og at den startet igjen når vedkommende ble bragt tilbake til institusjonen, med mindre fristen løp ut under fraværet. Denne fortolkningen skal også være lagt til grunn av Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker i enkeltsaker. Spørsmålet er drøftet i juridisk teori hvor det fremholdes at de beste grunner taler for at rømming *ikke* fører til tilsvarende forlengelse av tilbakeholdstiden.¹

Helsedirektoratet mener at loven har satt opp en ytre ramme på 3 måneder, som en lengstetid. Da dette er et tvangsinngrep tilsier etter vår vurdering legalitetsprinsippet at det ikke er rettslig grunnlag for å tilføre lengere tid på grunn av rømming, uten forankring i lov.

---

¹ Tvang overfor rusavhengige, Søvig, 2007 s. 240

Vi mener på denne bakgrunn at rømming ikke kan føre til tilsvarende forlengelse av den totale oppholdstiden.

Helsedirektoratet vil presisere ovennevnte fortolkning i veilederen.

Vennlig hilsen

Gitte Huus e.f.
avdelingsdirektør

Wenche Dahl Elde
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
Fylkesmennene
Sentralenheten for fylkesnemdene
Statens helsetilsyn
Helse- og omsorgsdepartementet
Regionale helseforetak